

TAMMI

Essi Kumm

Ohitusharjoituksia

Essi Kummu

Ohitusharjoituksia

TAMMI

HELSINKI

1. painos

© Essi Kummu ja Tammi 2026

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-8257-2

Painettu EU:ssa 2026

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Sisällys

Eskalaation portaat	17
Damaskinos Ksenofontoslaisen ääni	41
Kevään edistämisestä	89
Operaatio London Bridge	145

kaikille meille karvaisille

On ilta, ehkä helmikuun loppu ja olet kanssani niin kuin aina.

Päivä on ohi ja kannan sinut rappusia pitkin yläkertaan, koska et suostu nousemaan portaita.

Kierreportaat ovat yksi vaikeista asioista. Sellaisista, joita et vielä osaa. Muita vaikeita asioita ovat toisten eläinten ja ihmisten ohittaminen ulkona (käyt maahan makaamaan vastalauseeksi, kun yritän jatkaa matkaa) herkkuiset asiat keittiössä (kaikki syötävä, myös puukauhat ja aterimet, joista voi nuolla ruuanjämiiä ja nakerrella palasia), kävelysauvat ja isot autot kuten traktorit.

Sinua pelottavat myös pakettiautot (koon takia) ja perässä vedettävät pulkat (äänen takia) ja vaikeiden kategoriaan kuuluvat myös yllättävät ja ennakoimattomat tilanteet pimeässä.

Painat jonkin verran yli kaksikymmentäviisi kiloa. Kun kannan sinua yläkertaan, käsivarteni vapisevat sisältä.

Painat sylissä suunnilleen yhtä paljon kuin alakouluikäinen lapsi.

Me kuljemme yhdessä yksi askel kerrallaan.

Älä hermostu kuule, sanon, sillä aistin, että tapahtuma on sinulle epämiellyttävä. Et pidä siitä, että kannan sinua portaissa, etkä siitä, että asunnon ala- ja yläkerran välissä on niin paljon ilmaa.

Ollaan rauhassa, yritän vielä. Kuuntele. Nyt meidän täytyy keskittyä. Mennään yksi askel kerrallaan.

Rauhassa. Niin minä aina sanon.

Portaiden alas tuleminen on huomattavasti vaikeampaa kuin ylös kiipeäminen.

Olet kasvanut, olet alkanut painaa sylissä. Pelkään tippumista ja sitä että sinulle sattuu jotakin, ja miten silloin eletään, kun koiralla on jalka rikki?

Siispä rauhassa nyt vaan, siitä menee teho, jos sitä hokee, joten yritän olla hokematta. Minun otteeni sinusta on hyvä, olen harjoitellut sitä. Minä pidän sinusta kiinni niin taiten kuin osaan. Katson joka askeleen olkasi yli tarkasti. En halua, että putoamme. Portaavat ovat kiveä, mikä tekee hommasta vaarallista.

Kannan sinua sylissä tällä tavoin ehkä kaksi kertaa päivässä. Myöhemmin opit kiipeämään portaavat ja se on saavutus, olet jopa taitava siinä. Astelemme ne leikkisästi ja ilman suurempaa draamaa ylös asti. Naapurin porokoiran kannustavan vierailun aikana houkuttelemme sinua nakinpaloilla. Se on osa sinun koulutustasi. Sekä naapurin urheilullisen rouvan kasvot että omani punoitavat ponnistuksesta, mutta et suostu laskeutumaan alas. Harjoittelusta ei lopulta koidu muuta tulosta kuin kaksi hikistä ja antautunutta ihmistä ja kaksi nakkeja syönyt iloista koira, joista toinen juoksee portaita taukoamatta ylös ja alas kuono hymyssä ja toinen kieltäytyy osallistumasta rauhallisen päättäväinen ilme aristokraattisilla koirankasvoillaan.

Korvasi näyttävät tasaiseksi leikatulta polkkatukalta ja mitä muuhun ulkonäköön tulee, näytät enemmän prins-siltä kuin koiralta. Nukut lähelläni ja sinulla on tapana nojata pitkin pituuttasi toista reittäni vasten sängyllä. Sinulla on sileä otsa ja paksut kiharaiset karvat korvien päällä ja jaloissa hassut tupsut, kuin sellaiset pitkät pol-viin asti kurottavat sukat, joita olen nähnyt vain kirjojen kuvissa herttuattarilla tai muinaisilla aristokraateilla. Näemme sellaisia myös sinä iltana, kun katselemme yhdessä kuninkaan kruunajaisia.

Koska jaksat vilkaista ruutua vain hetken, kerron sinulle loput tapahtumista ja sen, että monarkian kulissit on rakennettu jo muinaisuudessa, mistä kielii myös symbo-liikka, kultaiset pallot ja ornamentit keppien päissä.

Katso nyt, sanon ja osoitan sinulle sormella valtaistuimella
kököttävää Charlesia, joka näyttää lannistuneelta –
huomaatko, aivan kuin hän pidättäisi hengitystä. Jään
seuraamaan, kuinka kruunu leijailee hänen päänsä yllä
Canterburyn arkkipiispa Justin Welbyn kämmenten kul-
jettamana, kunnes laskeutuu kuninkaan päähän.

Et kiinnitä huomiota mielipiteisiini. Kun ketään muita
ei ole kuulemassa minä lepertelen sinulle niin suureen
ääneen sāngyllā loikoilun jälkeen, että myöhemmin pel-
kään naapurin kuulleen kaiken.

kuka on minun poika
kuka on paras poika
sinä se olet sinä se olet tietysti
tule syliin senkin possu
olet paras

Laitan kämmeneni tötterölle ja yritän puhua sen sisälle.

Jäät katselemaan touhuani kiinnostuneena.

Se on hyvä leikki. Kuninkaan kruunajaisissa on paljon vakavampi tunnelma.

Joka ilta me kiipeämme portaat ylös yhdessä niin, että otan pari herkkua ja suljen ne nyrkin sisään. Sinä haistat herkun ja kuljet jäljessäni portaissa hiljaa kuin haamu.

Saa tulla, sanon. Mennään nukkumaan.

Joskus pysähdyn portaissa ja sinä pysähdyt takanani.

Vilkaisen sinua jalkojeni välistä ja näen takavartalosi, hännän ja kaikki neljä raajaa ja pienet tassut.

Seisot takanani hievahtamatta, koska odotat seuraavaa siirtoani.

Sekin on yksi leikeistämme.

Et liiku askeltakaan ennen kuin sanon sen uudelleen.

Saa tulla.

Jatkamme askellusta ylös asti ja perillä jäät kaiken varalta portaiden yläpäähän vahtimaan. Kun pesen kasvojani kylpyhuoneessa ja kuljen ohitsesi vaatehuoneeseen hakemaan univaatteita, kurotat prinssinkaulaasi alas tarkistaaksesi, ettei portaiden juuressa ole ketään. Olet asettunut puolestani valvomaan, ettei iltaan synny ennakoimattomia asioita.

Ehkä toivot jonkun vielä tulevan. Sinä pidät kaikista. Rakastat vaivattomasti niitä, joiden seurassa olet. Olen oppinut yhteisten iltarituaaliemme myötä tulkitsemaan murahteluasi portaiden yläpäässä. Vaisu ääntely yleensä tarkoittaa, että epäröit, onko joku vielä tulossa. Se on tietysti toiveajattelua. Sinä toivot vieraita, koska pidät niistä.

Univaatteet löytyvät ryttyisestä mytystä omalta hyllyltään vaatehuoneesta. Kuule, sanon, samalla, kun pukeudun niihin.

En usko, että kukaan enää tulee.

Käännän katseeni päättäväiseen takaraivoosi ja korviin.

Kun puhun selällesi, et hievahda.

Kuulitko, toistan.

Ei kukaan tule. Ollaan vain me kaksi.

Eskalaation portaat

Katson sinua. Ei reaktiota.

Mennään nukkumaan nyt. Sanon sen ajatuksissa.

Käännyt katsomaan minua pää kallellaan. Iltatoimien jälkeen istun viereesi portaiden yläpäähän. Meille kahdelle se on oikea paikka. Emme ole ihan ylhäällä emmekä toisaalta sijaitse maankamarallakaan. Me sijaitsemme välitilassa.

Olet sitä mieltä, ettei vahtivuorosi ole loppunut vielä. Olen harjannut hampaat ja vaihtanut sinulle kuppiin puhtaan veden. Olen löytänyt vaatehuoneen lattialta käytettyjen vaatteiden alta puhtaat pitkävartiset villasukat ja harjannut hiukseni. Olen istunut viereesi lattialle ja laskenut käsivarteni selkäsi yli.

Olen väsynyt, eikä se ole koske vain tätä iltaa. Se koskee kaikkea. Joskus ajattelen, että väsymiseen liittyy ripaus iän mukanaan tuomaa lannistumista ja tunnetta jonkin tärkeän loppumisesta, myös maailman.

Minä näin unta, että sinulla oli koira, runoilija sanoo.

Istumme aamukahvilla.

Runoilija tuoksuu vanhalta mieheltä. Hänen kasvonsa ovat täynnä ryppyjä.

Hänellä on vanhan miehen ääni. Hän on nukkunut yönsä olohuoneessani ohuella patjalla.

Kerro siitä, sanon hänelle.

Näin unta ja heräsin yöllä siihen, että huoneeseen tuli koira. Se kulki minua kohti ja luulin, että se olit sinä. En pystynyt erottamaan teitä mutta se olikin koira, etkä sinä. Minä luulin sitä koira sinuksi, te menitte sekaisin.

Kuulostaa hyvältä, sanon. En vain ole koiraihmissiä.

Se koira tuli nukkumaan minun jalkopäähänäni. Sen keho painoi ja oli lämmin, siinä oli hyvä nukkua, runoilija sanoo.

Sinä siis nukuit hyvin?

Niin nukuin. Minä nukuin sen sinun oloisen koiran kanssa.

Se on ensimmäinen kertomus sinusta. Kuluu vielä joitakin vuosia ennen kuin minusta tulee koiraihminen ja eräänä heinäkuuisena iltapäivänä soitan etupihalta tyttäreille.

No mitä, hän vastaa unisena, hän ei asu enää kotona mutta on nukahtanut entiseen huoneeseensa odotellessaan sinua.

Voisitte tulla molemmat tänne etupihalle, sanon. Me ollaan nyt tässä.

Ikkunasta näen, että tytär on ymmärtänyt etupihan takapihana ja käy takaovella eikä käsitä miksi emme ole siellä.

Nostan pennun syliin ja kannan sen sisälle. Tytär ehtii ovelle vastaan. Hän näyttää epäröivältä. Kävelen pentu sylissä olohuoneeseen ja lapset kerääntyvät sen ympärille. Istumme lattialla hiirenhiljaa. Poikani näyttää vakavalta.

Nyt meitä sitten on neljä, sanon juhlavasti.

Pojan kasvoilla käy epäuskoinen ilme.

Pentu ei tunnista nimeään, vaikka toistan sitä sille aina kun kerron asioita. Se kiertelee olohuoneessa alaruumis vapisevana ja tekee kakat juuttimatolle. Lapset nauravat sille. Menen koiran luokse ja nostan sen varovasti pihalle torumatta sitä. Ajattelen, että voisi olla parempi näyttää sille, että tänne kakka olisi pitänyt tehdä eikä lattialle.

Pitääkö sen pylly nyt pyyhkiä? tytär kysyy.

Ajattelen samaa, mutten tunnusta.

Kun palaamme sisälle, lapset hihittelevät kakkaläjälle olohuoneessa.

Nostan pussin avulla kakat roskeen ja käärin maton rullalle.

Tästä saattaa tulla yksinäistä, ajattelen kun kannan mattorullaa terassille.

Ensimmäinen iltamme kuluu nopeasti. Nakerrat siipeä tyytyväisenä ja se hajoaa palasiksi. Ajattelen hetken näky-mättömien bakteerien miljoonapäistä armeijaa leviämässä olohuoneeni lattiaa pitkin. Sinua kuolleen luontokappa-leen kuivattu ruumiinosa kiinnostaa.

Katson sinusta otetun videon saman tien kolme ker-taa, vaikka jysit siipeä ihan vieressä. Minusta video on ihmeellinen.

Jossain vaiheessa asetut lasteni väliin istumaan kaikessa rauhassa. Katson teitä. Siinä te nyt olette.

Tytär näkee, että taistelen kyyneleitä vastaan.

Pitäiskö sun vähän yrittää rauhoittua, hän sanoo.

Symbioosi on tapahtunut parissa tunnissa, eikä se ole yksipuolinen.

Kun olet toisessa huoneessa, kaipaen sinua. En usko, että se on oikein.

Minun on oltava luja johtaja.

Sellainen, joka kestää hetken viereisessä huoneessa yksin.

Menen keittiöön tekemään ruokaa ja jäät olohuoneeseen siiven kanssa. Käyt välillä vavahtelemassa kauhusta oven-suussa: sipuli tirisee pannulla.

”Olen antanut sinulle nimeksi Varma,
koska nimi kuuluu siihen oikeiden
nimien kategoriaan, jonka olen itseäni
varten joskus ajatellut.

En kyllästy siihen koskaan.

Voin hokea sitä loputtomasti.

Kun kirjoitan nimen ensimmäistä
kertaa kasvattajan virallisiin paperei-
hin, päätän olla ajattelematta miltä
sellainen tarina näyttää, jossa ikäiseni
hätäntynyt naispäähenkilö huutelee
sinua lehtimetsässä.

Onko hän varma mistään.

Saako hän takaisin kiihkeästi
kaipaamansa varmuuden,
kun karkuun lähtenyt koira palaa
takaisin hänen luokseen.”

OHITUSHARJOITUKSIA on huumaan
kirkas esseeromaani naisen ja koiran
suhteesta sekä yhteydestä, rajoista
ja irti päästämisestä.

